

Magna, & præclara virtus est hæc, & maximè in dispensatore bonorum alienorum; & ideo tanquam quid mirabile, non semel, sed his cum celebrat Dominus de fidelitate: *Serve bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis.* Aliæ virtutes, ut humilitas servi, bonitasque illius, semel dicuntur: at fidelitas bis, ad magnam illius laudem, & hæc in ministro meritum, & maximè est laudabilis. Talenta hæc erant pecuniarum, ut expressit Dominus agens cum iniquo servo: *Opportuit ergo te committere pecuniam meam, infra in hoc cap. 25. n. 27. & qui alienas pecunias in manibus habet, & nil de eis admittit, maximè commendandus, tanquam quid rarum, ac admirabile.* Samuel volens justificare suam eximiam in egritatem, ac re-ctitudinem in suo regimine totius Reipublicæ, ait coram universo populo: *Loquimini de me coram Domino, & coram Christo ejus utrum bovem cuiusquam tulerim.* 1. Reg. 12. n. 3. Et cum hoc dixisset Samuel cum aliis rebus, Dominus ad probationem veritatis, cum esset tempus messis, ac magni caloribus, *dedit Dominus voces, & pluvias in die illa:* Ibid. n. 18. in quo duo sunt notanda, & primò quod Samuel volens ostendere suam integritatem, ac re-ctitudinem in gubernatione totius regni in medium profere, non commemorat debitas sententias, quas secundum justitiæ apices protulit, nec munerum exactam distributionem, nec suam sollicitudinem de bono communi; sed tantum, *Vtrum bovem cuiusquam tulerim, aut asinum.* Hoc est super modum admirandum, quod quisquam habeat res alienas in manibus, & de eis nec parum, aut nihil unguibus ad- hæreat: secundum, quod ad testimonium tan- tæ Samuelis puritatis Deus de Cælo dederit voces, hoc est tonitrua, ut explicant Lyranus, & Abulensis, ac pluvias, ut credatur tanta hominis fidelitas; quod habens communia bona in manibus; nihil de eis sibi appropriaverit; nec necesse est ut cælum det signa, & faciat prodigia & miracula; sic & eximiam fidelitatem B. Andreae, qua omnes proventus sui Episcopatus in pauperes expendebat, Deus multis signis, ac luce apparente super domum ejus declaravit, ac manifestavit.

In ministro fidelitas rara virtus, & maxime laudanda.

1. Reg. 12.

Lyran. Abulen.

Fidelitas in ministro ut credatur, cælum facit miracula.

30.

Magna dignitas Andreae, quod filius Virginis Mariae dicitur.

Joan. 19.

Deus adoptaverit in filios, statim subnectit Incarnationem Divini Verbi: *Dedit eis potestatem filios Dei fieri, qui credunt in nomine ejus, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.* Et Verbum caro factum est. Joan. 1. n. 12. Et quare adoptio, quam Deus concessit hominibus, adjungitur cum Incarnatione Divini Verbi, secundum quam Deus factus est homo? Respondet Magnus Augustinus tr. 2. in Joan. *Magna benevolentia unicus natus est, & noluit manere unicuique* Apponitur simul adoptio; quam Deus ex summa pietate hominibus dedit, cum Incarnatione æterni Verbi, ut fiat evidens, & manifestum, quod si per gratiam suam adoptavit homines in filios, non hoc provenit ex defectu, ac carentia filii, ut contingit apud homines; sed hoc tantum factum est ex sua infinita bonitate, quod haberet filium naturalem, maximè suo intellectui præsentem. Dicitur enim Verbum, hoc est, terminus actionis intellectivæ; tamen in tantum dilexit homines, quod cum tantum, ac talem filium summè dilectum haberet, nos per gratiam suam in filios adoptavit. Joannes Evangelista adoptatur in filium Virginis Mariae in absentia sui Sanctissimi filii Jesu, quando ipse ab ea separabatur: & adoptare in absentia filii naturalis communis, ordinarius adoptandi modus est. At B. Andreas adoptatur in filium à B. Virgine, cum haberet filium suum naturalem in manibus: & adoptari in presentia filii naturalis, rarus, & admirabilis adoptandi modus.

Joan. 1.

D. August.

Confertur filio adoptivo Joannis cum filio suo B. Andreae.

Servus nequam.

Matt. 25. n. 24. Accedent autem, qui unum talentum acceperat ait: Domine scio, quia homo durus es, metis ubi non seminasti, & congregas ubi non sparsisti
Num. 25. Et timens abii, & abscondi talentum tuum in terra: ecce habes, quod tuum est.

VERSIONES.

Syrus n. 24. Noveram te esse virum durum.
D. Augustinus. Noveram te hominem molestem.
Arabicus. Congregas ubi non sevisisti
Arabic. n. 25. Sepelivi bona tua in terra, & ecce pecunia tua apud me est,
Pagnin. Terrius abii.
Syrus. Ecce est tibi, quod tuum est.
Persicus. Timui pecuniã tuã negotiari &c. In terram defodi illam.
Aethiopic. Occultavi talentum tuum.

EXPOSITIO

EXPOSITIO I.

31. **A**ccedens autem, qui unum talentum acceperat Postquam ponuntur boni servi qui lucrati sunt suo talento à Domino accepto, in quo significantur beati, ad ornatum parabolæ introducit malus servus cum poenã sibi debita, & ait: *Domine.* Statim in exordio sermonis contra se loquitur, sequè ipsum accusat: nam ut ait Alb. Magn. si Dominum agnoscebat, ejus mandatum debebat adimplere, & non contemnere. *Homo durus es, & metis ubi non seminasti, &c.* significant hæc verba hominem intractabilem, luci cupidissimum, qui ex omnibus rebus lucrum emungit: Et in hoc significatur malignitas, ac iniquitas hujus mali servi; ut notant D. Hier. D. Palschal. lib. 11. in Matth. *Qui enim debuit simpliciter inertiam confiteri, & dicit se prudenti fuisse confisito, ne dum lucra pecunia quæreret, etiam de sorte periclitaretur.* Timens abii, & abscondi talentum tuum in terra. D. Gregorius homil. 9. in Evangel. ait: *Sunt autem plerique, qui intra Ecclesiam, quorum iste servus imaginem tenet, melioris vitæ vias aggredi meruunt; & tamen jacere in sui corporis ignavia non pertimescunt. Cumque se peccatores confiterant, sanctitatis vias accipere trepidant, & remanere in suis iniquitatibus non formidant.*

Alb. Magn.

D. Hieron.

D. Gregor.

QUESTIO VI.

Quare malus servus tam improbe, ac impudice respondet Domino suo, abscondens talentum defossum in terra?

33. **I**niquus servus respondet Domino suo quærenti rationem de talentis datis: *Scio, quod homo durus es, metis ubi non seminasti, congregas ubi non sparsisti.* Totam suam inertiam, ac negligentiam in Dominum, quem austerum, & durum fingit, intendit refundere: pro quo audiendus est Gilbertus serm. 41. in Cantica: & ait: *Verè servus ille malus, & piger, qui pigritia sua causam in Dominum malignã interpretatione transfundit: verè malus, qui diligentiam merentis Domini in divitiarum perverto sensu convertit, injuriõse de bono Domino sentiens.* Communis malignantium vox, qui suam propriam culpam in alios rejiciunt, ut iniquus servus, qui suam pigritatem excusare vult, dicens, clementissimum Dominum durissimum esse: *Pigritia sua causam in Dominum malignã interpretatione transfundit.*

Homo suam in alium culpam rejicit. Gilbert.

34.

In Christo salus, & firmitas, in mundo perditio, & infirmitas.

Secundo: ait malus servus: *Abscondi talentum tuum in terra.* Componere istum miserum cum illa felicissima anima, cui dicitur: *Veni columba mea in foraminibus petrae, in caverna macerie* Cantic. 2. n. 14. Ille miser peritit, quia posuit talentum suum, thesaurum suum in terra inter terrenas delicias, ac cupiditates: & inde consequens fuit, ut periret. Aliter verò illa felix anima, quæ abscondit se in vera petra Jesu Christo, in quo reposuit cor suum, ibi omnem firmitatem, ac stabilitatem in salute, ac Sylveira in Evang. Tom. VI.

perenni vita Philipp. Abbas lib. 3. in Cantic. c. 11. ait: *Longè iste felicior, si labori hujus operam non dedisset: si terram luculentam molli negligentia non fodisset, si avaro Domino, duplicato favore respondisset, & abscondi sic in petra meruisset.* Qui se recipit in mundo, perit; qui verò in Christo, salutem, ac securitatem invenit.

Philipp. Abb.

Tertio: Componere hunc servum iniquum cum alio, de quo facit mentionem D. Luc. 16. n. 3. qui dicebat: *Fodere non valeo: hoc est, laborare: terram veritatis ad vivendum.* At iste; qui unum acceperat, abiens fodit in terram. Ecce iste ad vitiosam vitam cum pigritia, ac inertia magno labore, ac sudore terram vertere non recusat, imò sponte suã hoc eligit. O quàm frequenter apud homines abundant vires, & nullo labori frigoribus, & æstus, mari, ac terræ parcunt ad suas voluptates implendas, ac delicias venandas, omnino verò deficient ad virtutes sectandas. Unus libenter terram vertit, ut peccans, Domini mandatum non adimpleat; alter verò terram vertere non potest, ut debita Domino suo satisfaciatur, pro quo audiendus est D. Greg. apud Catenam D. Thomæ, ad illa verba, *Alii verò unum, sic ait S. Doctor: Talentum quippe in terra abscondere, est acceptum ingenium in terrenis actibus implicare.* Ut quisque talentum sui ingenii humanis negotiis applicet, nulli periculo, ac labori parçitur; ut verò congruo, ac honesto modo vivat, scdere non valet.

35.

Hominis fortes ad mundana, debiles ad honesta, scilicet sa- luti ferã.

36.

Quarto perpende: *Qui unum acceperat, abiens fodit in terra.* Non abscondit talentum in terra, vel in tecto, sed in terra effudit: cum vult talentum suum esse otiosum, & nil operis facere, illud tanquam mortuum sepelit in terra, qui otiosus degit; jam non inter viventes communi aura respirat, sed subtus terra tanquam mortuus reponitur, & à numero viventium expulditur, & inter defunctos, ac cadentes scribitur. Inter judicii signa referens Christus Matth. 24. n. 29. *Stella de cælo cadent.* Hoc est, ut explicant Lyranus, Abulensis, obscurabuntur, & non dabunt lucem, non apparebunt, cum ergo stella suo munere non fungantur, sed veluti ab eo feriantes otiosæ reperiantur; idem est ac cadere, & non apparere; sic à sua operatione deficientes, deficiunt veluti à communi vita, ac loco.

Otiosus nil operans, idem est ac mortuus.

Math. 24. Lyran. Abulens.

37.

Quinto: Malus servus ait Domino suo: *Abscondi talentum tuum in terra, ecce habes, quod tuum est.* Quo audito Dominus indignatus, mandat conservis suis: *Inutilem servum ejicite in tenebras exteriores; ibi erit fletus & stridor dentium.* Ex quo graviter; & rigidè admonet Celestinus Papa Episcopos, epistolâ contra Nestorium habita, tom. 2. Concilii Ephes. cap. 17. qui talentum, seu gregem Domini commissum, non solum integrum non servant, sed tanquam lupi vorantes ipsi dilacerant, ac deglo- tant; sic ait Pontifex: *Si grave illud supplicium immanet eum, qui quod acceperat, humo defoderat, minet quia futurum est illi, qui quod acceperat, integrum floribus non reddidit? Quare iterum, ac iterum expende, qui nihil horum, quæ accepisti, restitueris? Tunc Dominus nostro respondere poteris, quos dedisti mihi custodiri. Bonus pastor est, qui ovem animam suam pro ovibus suis. Mercenarius autem qui eas relinquit, ac lupis obicit, quomodo tu ipsa*

Celestinus

Magnum supplicium immanet eum, qui quod acceperat, humo defoderat, minet quia futurum est illi, qui quod acceperat, integrum floribus non reddidit? Quare iterum, ac iterum expende, qui nihil horum, quæ accepisti, restitueris? Tunc Dominus nostro respondere poteris, quos dedisti mihi custodiri. Bonus pastor est, qui ovem animam suam pro ovibus suis. Mercenarius autem qui eas relinquit, ac lupis obicit, quomodo tu ipsa

ipse lucis instar, gregem disperdis. Hos deplorat Jeremias cap. 23. n. 1. Va pastoribus qui disperdunt, & lacerant gregem pascha mea.

De his loquitur Ezechiel. 34. n. 2. Va pastoribus Israël, qui pascebant semetipsos. Hoc autem crimen cum extremo doloris, Vx pastoribus obijcit, quod semetipsos pascebant; & qualem hoc crimen? quia si pastor de se agit, non solum oviam obliviscitur, sed etiam earum substantiam devorat; quod faciunt lupi, qui solum intendunt pascere se ipsos de substantia ovium suarum, & qui lupos imitantur, luporum excidium eos apprehendet, ut ait D. Basilus Seleucus, Orat. 26. Tales quidem sunt pastores cum lupinis moribus, quibus manent luporum cruciamenta.

Erant Sacerdoti Madian septem filia, quæ venerunt ad hauriendam aquam, & impletis canalibus, ad aquam cupiebant greges parvis suis; Super venerunt pastores, & ejecerunt eas, surrexitque Moyses, & defensus puellis, ad aquam oves earum. Exod. 2. n. 16. 17. Ecce idea boni, ac mali pastoris, filia Sacerdotis, suo labore deducta aqua canales impleverunt; superveniunt mali pastores, & ex alieno labore, ac aqua extracta ab aliis, suas oves pascere & ad aquam intendunt; sed bonus pastor Moyses nil de se curans, debilitatem causam egit, eosque tuetur, ac defendit, eorumque ovibus aquam subministrat. Stephan. Cant. in allegor. Tylm. ait: Sic & bonus Prælati subditos suos protegere debet, & pascere. Unde sicut dicit Gregor. Boni prælati per ligna pomifera designantur; lignum enim pomiferum pascit, & umbraculum facit, sic & Prælati suis subditis debet umbraculum protectionis, & pabulum refectiois dare.

Respondens autem Dominus ejus, dixit ei: Serve male, & piger, sciebas, quia meto, ubi non semino, & congrego ubi non sparsi.

Oportuit ergo te committere pecuniam meam numulariis, & veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura.

VERSIONES.

Persicus n. 26. O serve ignave, quod non sparsi colligam.

Arabicus. Quod ego metam ubi non semino.

Syrus n. 27. Conveniens fuit tibi committere argentum meum super mensam, & fuisse repetens quod meum erat cum fenore.

Arabicus. Et recepissem, quod meum erat cum lucro.

Pagnin. Pecuniam meam mensariis,

D. August. Exigerem, quod meum erat. Origenes. Clam cum usuris.

ALTER TEXTUS.

Luc. 19. n. 22. Dicit ei, de ore tuo to iudico: serve nequam, sciebas, quod ego austerus homo sum, tollens quod non posui, & metens quod non seminavi.

Num. 23. Quare non dedisti pecuniam meam ad mansam, ut ego veniens, cum usuris utique exegissem illam.

EXPOSITIO II.

RESPONDET Dominus iniquis, ac improbis verbis mali servi: Serve male, & piger. D. Hieronym. D. Paschas. lib. 11. dicit malum servum, quia per superbiam suam calumniam intulit Dominus; pigrum vero dicit, quia per inertiam, a pigritiam suam talentum noluit duplicare: Sciebas quia meto ubi non semino. Non hæc dixit Dominus, ut notant Origenes, D. Thomas & alii, quasi quod malus servus dixerat, agnoscat Dominus, & verum esse fateatur, sed ut scribit D. Lucas: De ore tuo te iudico, serve nequam: & non respondet Dominus ad omnia verba, quæ servus malus dixerat, ut ad illud, Scio, quod homo durus sis: ut notat Div. Paschasius; sed hoc pertimescit. Verba contumeliosa aliquando contemnenda, & ut ait ipse Paschasius, Deus ex sua natura est clemens, & benignus, ex nostris peccatis provocatus severus. Sic ait Apostolus Paulus Roman. 11. num. 12. Vide bonitatem, & severitatem Dei. Origenes tract. 33. in Matth. Deus durus est his, qui misericordia ejus abutuntur ad negligentiam suam, non ad conversionem. Deinde Textus: Sciebas, quia meto, ubi non semino. Inde maxime arguitur tua nequitia, quia ex hoc debebas timere, ne absque lucro talentum meum redderes, ne in magnum supplicium incideres.

Oportuit ergo te, quia ut notat Albertus Magnus, suam executionem, quam malus servus pro sui defensione dederat, in ejus condemnationem retorquet Christus Dominus. Arguam te, & statuum contra faciem tuam. Psal. 49. n. 21. ex tuis, nempe dictis, arguam te: oportuit ergo saltem hoc, quod nullius periculi erat, facere, & talentum meum dare numulariis, seu trapezitis, seu mensariis, ut haberetur ex verbo Græco; ut ego veniens, vel tu nomine meo, lucrum cum fenore exigeres. Mensarii, seu campores significant fenoratores, qui mutuo pecunias accipiebant, & cum fenore, ac lucro aliquo solvebant. Hoc lucrum in cambio licitum est; in mutuo, seu usura illicitum, & peccatum, & Dominus in presenti, nec fenus, nec usuras probat; sed ex his, quæ in usu, & more erant posita, parabolam contextit. Apud multas gentes usura

Bonus pastor suos pascit, & tuetur; malus vero constra. Steph. Cant.

Respondens autem Dominus ejus, dixit ei: Serve male, & piger, sciebas, quia meto, ubi non semino, & congrego ubi non sparsi.

Oportuit ergo te committere pecuniam meam numulariis, & veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura.

usura ut licite reputabantur, & etiam apud Judæos permixta cum gentibus, ex Deut. 23. num. 19.

QUESTIO III.

Quare malus servus debebat pecuniam Domini sui dare numulariis, & quid sub eorum nomine in parabola significetur?

Alit Dominus iniquo servo, ut refertur in Textu: Oportuit ergo te pecuniam meam committere numulariis: & veniens ego recepissem utique, quod meum erat. Parabolâ metaphorâ, magna, & alta mysteria declarat Christus D. Iniquus dicit iniquus servus, quod Dominus metebat, ubi non seminaverat, quia Christus prius seminavit per gratiam suam, ac divina auxilia, quæ effunduntur, ac dantur à Deo in nobis, à quibus Deus ut à numulariis, requirit lucrum per bonas actiones, iusta, & sancta opera, quæ Deus cum magno lucro recipiet ad gloriam cælestem. D. Thomas. 2. 2. quæst. 62. art. 4. ad 3. ait: Deus nihil requirit ab homine, nisi bonum, quod ipse in nobis seminaverit; & ideo verbum illud, videtur intelligitur secundum pravam existimationem servi pigri, qui existimavit ab alio non accepisse, scilicet si quid boni operaretur ex talento, non de talento dicit: Ecce habes, quod tuum est; vel intelligitur, quantum ad hoc, quod Deus requirit à nobis fructus donorum, qui sunt & ab eo, & à nobis, quamvis ipsa dona à Deo sint sine nobis. Deus ex suis donis ac gratia lucra, ac quasi usuras à nobis requirit, ut longe majores gloriæ mercedes nobis reddat. Unde dicitur illud Proverb. 19. num. 17. Si vis fœnerari, fœnerare Deo. Et iterum: Fœneratur Deo, qui miseretur pauperis, & vicissitudinem suam reddet ei.

Secundò Theophylus Antiochenus lib. 2. in Evangelia, sic ait in presenti re: Recepissem utique quod meum erat cum usura. Unde sciendum, quod spiritualis pecunia, id est prædicationis divina usura, exercitium est boni operis. Per hæc talenta distributa munus prædicationis intelligunt Sancti Patres. lucrum, & usura, quam Deus requirit in hoc munere prædicandi; est exercitium boni operis in auditoribus, non ut compta sit oratio, ambitioso verborum ornatu nitens ad delectandum; qui enim hoc facit, abscondit talentum Domini sui in ambitiosa vanitatis terra; sed debet eum dare cum ingenti fructu numulariis, id est, auditoribus, ut lucrum, ac mercedem faciant in vitam æternam. Ait Regius Vates Psal. 77. n. 2. post numerata multa beneficia, quibus Deus nobilitavit ac illustravit populum Israël, subdit: Pavit eos in innocentia cordis, & in intellectu non ut de filiis manuum suarum deduxit eos. Innocentiam tribuit cordi, intellectus manibus, eum è contrario videretur dicendum, ut ibi notat D. Augustinus, & ait: Hic autem qui magis quam alius, quid loqueretur, sciebat, cordi nullis

Prædicator datur non ut de filiis manuum suarum deduxit eos. Innocentiam tribuit cordi, intellectus manibus, eum è contrario videretur dicendum, ut ibi notat D. Augustinus, & ait: Hic autem qui magis quam alius, quid loqueretur, sciebat, cordi nullis

adjungere innocentiam, & manibus intelligentiam. Qui docet, ac pascit cœlesti doctrinâ; debet habere acumen, ac subtilitatem intelligentiæ in manibus, seu operibus manuum suarum, innocentiam, ac puritatem in corde, à quo exeunt cogitationes sanctæ, ut pure, & sincere verba dicat, & proferat ad ædificationem auditorum.

Tertio: Salvianus Massiliensis lib. 3. ad Ecclesiæ, ait: Oportuit ergo te pecuniam dare numulariis, &c. Cum enim numularii Salvatoris pauperes, & egeni rectè intelligantur, quia pecunia, qua talibus dispensatur, augetur: cum usuris, absque dubio Deo redditur, quidquid egenis erogatur. Quis est iste Dominus qui vult quod dona, quæ dantur servis suis, tradantur ab iis numulariis, ut inde cum fenore, ac usura recipiantur? Est Dominus Jesus Christus, qui bona, talenta ac divitias, quæ tribuit servis suis, vult ut dentur numulariis, hoc est, pauperibus, ut inde cum magno lucro, & usura ad Deum recipiantur.

Mandat Christus suis discipulis: Vendite, quæ possidetis, date elemosynam, facite vobis sacculos, qui non veterascunt. Luc. 12. n. 33. In his verbis videtur quædam contradictio sublatere; mandat Dominus omnia vendi, alienari, ac distribui, & simul ordinat sacculos fieri. Si omnia sunt alienanda, ac distribuenda, ad quid jubetur sacculos fieri, & parari? Vide quod Dominus dicit: Date elemosynam. Inde merito hujusmodi sacculi exopiantur, quia quæ pauperibus dantur, non perduntur, nec evancuantur, sed cum magno fenore adacta recipiuntur. D. Petrus Chrysolog. serm. 22. ait: Homo, tali monitu Christus te ditare voluit, non dare, manere tibi tua voluit, non perire: perpetuari, non vacuari; sacculos imperavit, si ista transferre, non perire.

Ait Paulus 2. Corinth. 8. n. 1. Notam autem facimus vobis fratres gratiam Dei, quæ data est in Ecclesiis Macedonia, quia in multo experimento tribulationis abundantia gaudii ipsorum fuit, & altissima paupertas eorum abundantavit in divitiis simplicitatis eorum. Juxta verum sensum loquitur Apostolus de largitate, ac elemosyna Macedonum, quæ vobis datur, ut egenos altissima paupertate, & tribulatione oppressos alerent; illud tamen maxime ponderandum, quod hæc Macedonum benignitas in pauperes, dicitur gratia eis facta; nulla enim major gratia, ac benignitas potuit dari, ac communicari Macedonibus, quam largitas, ac benignitas in pauperes; nam ex hac largitate, tanquam ex opulentissimo semine, omnia bona, tam spiritualia, quam temporalia pullulant. Notam vobis facio gratiam, quæ data est in Ecclesiis Macedonia. Ad quæ sic ait D. Bruno: Gratiam Dei digno nomine vocat elemosynas, intelligens majorem esse gratiam Dei ministrandi pauperibus; quam sint genera linguarum, & alia gratia. Expende id quod ait Sanctus, quod majorem gratiam accipit à Deo ille: cui Deus dat benignitatem in pauperes, quam alius, cui infunditur gratia gratis data, seu donum linguarum, aut virtus operationum, seu sanctorum.

Notam autem facimus vobis fratres gratiam Dei, quæ data est in Ecclesiis Macedonia, quia in multo experimento tribulationis abundantia gaudii ipsorum fuit, & altissima paupertas eorum abundantavit in divitiis simplicitatis eorum. Juxta verum sensum loquitur Apostolus de largitate, ac elemosyna Macedonum, quæ vobis datur, ut egenos altissima paupertate, & tribulatione oppressos alerent; illud tamen maxime ponderandum, quod hæc Macedonum benignitas in pauperes, dicitur gratia eis facta; nulla enim major gratia, ac benignitas potuit dari, ac communicari Macedonibus, quam largitas, ac benignitas in pauperes; nam ex hac largitate, tanquam ex opulentissimo semine, omnia bona, tam spiritualia, quam temporalia pullulant. Notam vobis facio gratiam, quæ data est in Ecclesiis Macedonia. Ad quæ sic ait D. Bruno: Gratiam Dei digno nomine vocat elemosynas, intelligens majorem esse gratiam Dei ministrandi pauperibus; quam sint genera linguarum, & alia gratia. Expende id quod ait Sanctus, quod majorem gratiam accipit à Deo ille: cui Deus dat benignitatem in pauperes, quam alius, cui infunditur gratia gratis data, seu donum linguarum, aut virtus operationum, seu sanctorum.

Sylvester in Evang. Tom. V I.

X 2 Matth. 25.